

# tēriņu plūsmā

## “Gandrīz vai nav vērts krāmēties”

Nemot vērā, ka būtiski pieaugušas granulu un brikešu iegādes izmaksas, noteikts, ka šī kurināmā iegādes cena, no kuras tiek piemērota izmaksu kompensācija, ir 300 eiro par vienu tonnu. Tādējādi vienai māsaimniecībai noteikts patēriņa atbalsta sliekšnis – 10 tonnas brikešu vai granulu. Kompensāciju paredzēts piemērot briketēm un granulām, kas iegādātas jau no šī gada 1. maija līdz nākamā gada aprīļa beigām.

Pensionārs Jānis dzīvo privātmājā Dienvidkurzemes novadā un pirms dažiem gadiem modernizējis apkures sistēmu, lai kurinātu ar granulām. Gadā viņa namam vajadzīgs ap piecām tonnām granulu, mazāk, ja ziema siltāka. “Pagājušajā gadā granulas maksāja ap 200 eiro par tonnu, bet pirkšanas dokumentu man nav, jo sarunāju ar pārdevēju, ka maksāju ar skaidru naudu un ietaupu PVN daļu, lai lētāk,” viņš saka. Šogad cena jau bijusi nedaudz virs 300 eiro un nopircis 4 tonnas, šoreiz jau ar pavadzīmi, jo izskanējis, ka valsts varētu piešķirt kādu atbalstu. “Vēl vienu tonnu vajadzēs. Nu jau cena ir 370 eiro par tonnu,” Jānis pastāsta. Skatoties uz valsts piedāvāto atbalstu, sanāk, ka saimnieks saņems kādus, maksimums, 50 eiro. “Ja valsts palīdzētu samaksāt pusi no sadārdzinājuma jeb kādus 50 eiro par tonnu, tad gan būtu cita lieta,” viņš saka, skaidrojot, ka vēl domās, vai pretendēt uz tagad piedāvāto atbalstu. “Niecīga tā summa, gandrīz vai nav

vērts krāmēties. No otras puses – rudenī jebkura nauda var būt svarīga. Daudz vairāk uztraucos par elektrības rēķina pieaugumu, jo neko daudz tur nevar ietaupīt – veļa jāmazgā, ēst jāgatavo,” Jānis saka.

Liepājnieks Nikolajs sava mājokļa apkurei izmanto malku un briketes. Viņš lēš, ka briketēm šogad cena kāpusi divas divarpus reizes. “Atbalstu novērtējam pozitīvi, bet domāju, ka ir arī citi papildu mehānismi, kā palīdzēt, piemēram, nodokļu mazināšana kurināšanai. Iespējams, valdībai uz laiku vajadzēja ierobežot arī kurināmā eksportu,” spriež vīrietis.

## Sildīsies, kad “vairs nevarēs izturēt”

Nākamajā apkures sezonā daļēji kompensēs arī izmaksas par patērēto dabasgāzi siltumapgādei. No 1. jūlija līdz nākamā gada aprīļa beigām piemēros maksas samazinājumu 0,03 eiro apmērā par vienu kilovatstundu dabasgāzes patēriņam virs 221 kilovatstundas mēnesī. Atbalsta apmērs būs redzams kārtējā rēķinā, un pirmais rēķins ar atlaidi par jūliju un augustu būs šī gada septembra rēķinā.

Solvitas mājokli apkurina ar gāzi, par ko viņa norēķinās pēc izlīdzinātā maksājuma. Iepriekš par dabasgāzi mēnesī bijis jāmaksā nepilni 90 eiro, jūlijā atsūtīts rēķins jau par gandrīz 300 eiro. Šāda ikmēneša maksa viņai jāmaksā līdz oktobrim, kad gaidāms kārtējais pārrēķins. “Kas to lai zina, kāds rēķins būs tad,” viņa saka.

Valsts atbalstu Solvita vē-

tē kā nozīmīgu, taču vienlaikus prāto šoruden mājokli sākt apkurināt vien tad, kad “vairs nevarēs izturēt”. “Domāju, ka jāpērk arī eļļas radiatori, lai gan runā, ka tagad tos arī nemaz vairs tā nevarot dabūt. Šādu radioatoru izmantošana, manuprāt, tomēr būs lētāka pat ar visu elektrības cenas sadārdzinājumu.”

Arī māsaimniecības lietotājiem piemērojams centralizētās siltumapgādes pakalpojuma maksas samazinājums nākamajā apkures sezonā būs 50 procentu apmērā no starpības starp Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas vai pašvaldības apstiprināto tarifu un siltumenerģijas tarifa mediānu 68 eiro apmērā par megavatstundu. Atbalstu māsaimniecībām piemēros konkrētais pakalpojuma sniedzējs rēķinos, sākot ar oktobri.

Liepājniekiem, kuru mājokļos ir centralizētā apkure, pagaidām gan nav nezina, kādi rēķini viņus sagaida rudenī un ziemā.

Siltumapgādes uzņēmums “Liepājas enerģija” izstrādājis

vairākus tarifa projektus, kas iesniegti Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai.

“Augusta beigās būs zināms jaunais tarifs, tad varēsim precīzi komentēt bez interpretācijas iespējām, ar kādu sadārdzinājumu liepājniekiem jāērķinās. Taču skaidrs ir tas, ka izmaksas par centralizēto apkuri būs būtiski augstākas,” pauž “Liepājas enerģijas” pārstāve Zane Ģirne.

## Būs jauni pabalsti

Saeimas pieņemtie grozījumi “Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likumā” arī noteic, ka apkures sezonā – no šī gada 1. novembra līdz nākamā gada 31. maijam – pensiju saņēmējiem, senioriem, personām ar invaliditāti, apgādnieku zaudējušām personām ik mēnesi tiek izmaksāts pabalsts. Pabalstu 30 eiro apmērā katru mēnesi saņems tie, kuriem pensijas, atlīdzības vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts nepārsniedz 300 eiro mēnesī; 20 eiro, ja pensijas, atlīdzības vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērs ir robežās no 301 līdz 509 eiro. Savukārt, ja personai pensijas, atlīdzības vai valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērs ir no 510 līdz 603

eiro mēnesī, tad pabalstu katru mēnesi izmaksās 10 eiro apmērā.

Personām, kas saņem kādu no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras administrētajiem pakalpojumiem, pabalstu izmaksās bez īpaša iesnieguma. Pabalsta izmaksu aģentūra uzsāks šī gada novembrī, un to bez maksas piegādās saņēmēja dzīvesvietā vai pārskaitīs uz kontu. Pabalsta apmēru neieklaus gada apliekamajā ienākumā, un to neapliks ar iedzīvotāju ienākuma nodokli.

Ar grozījumiem dota iespēja mājokļa pabalstu saņemt plašākam iedzīvotāju lokam. Noteikts, ka no šī gada septembra līdz nākamā gada aprīļa beigām māsaimniecībai garantētā minimālā ienākuma sliekšņu summai piemēro koeficientu 3. Tādējādi pirmajai un vienīgajai personai māsaimniecībā sliekšnis mājokļa pabalsta apmēra aprēķinam būs 327 eiro, bet pārējām personām māsaimniecībā – 228 eiro.

Pakotnē iekļauto pasākumu kopējā atbalsta summa būs ap 442,25 miljoniem eiro. Par finansējumu atbalsta pasākumu turpināšanai nākamgad plānots lemt 2023. gada valsts budžeta sagatavošanas un izskatīšanas procesā.▶

DIENAS  
TĒMA

## OPOZĪCIJAS DEPUTĀTU VIEDOKĻI

# Atbalsts palīdzēs pavisam nedaudz

### Kaspars Ģirģens:

“Vēl pagājušajā gadā oktobrī sniedzām priekšlikumus samazināt šo akcīzes nodokli, samazināt PVN pārtikai, bija tāda lieta. Un arī tad jau runājām, ka problēma tuvojās un tā būs ļoti liela. Šobrīd Saeima un dārgā koalīcija jau ir nokavējusi to, kas bija jāizdara jau sen. Un šeit var kratīt galvu un smaidīt, bet tā ir taisnība. Un katrs no mums, mēs jau šobrīd izjūtam, cik ir dārga elektrība, cik ir dārga pārtika un cik smagi laiki vēl tuvojās priekšā. Šobrīd mēs, ieejot katrā veikalā, varam redzēt, kādas cenas ir palielinājušās. Un arī anotācijā, kas ir rakstīts šajos grozījumos “Energoresursu cenu ārkārtēja pielikuma samazinājuma pasākuma likumā” ir skaidri un gaiši rakstīts arī par pārtiku, ka tā ir palielinājusies apmēram par 40 procentiem. Tomēr šeit mēs neredzam nekādus atbalsta mehānismus, kā palīdzēt šajā jautājumā. Un pareizi teica jau no šīs tribīnes, ka tie ir tikai nelieli graši, kā šobrīd koalīcija mēģina palīdzēt.”

### Māris Možvillo:

“Pašvaldībām šobrīd atkal tiek nogrūsts kā miskastē tas darbs, ko nevar izdarīt valdība. Manā skatījumā, šobrīd pašval-

dības tiek uztaisītas par kārtējo iesniegumu pieņemšanas iestādi, kurā būs jāierodas katram, kas māju kurina. Nu, es domāju, Latvijā diez vai ir daudz māju, kas ir nulles enerģijas mājas vai pasīvās mājas. Pārsvārā visi izlieto kaut kādu kurināmā veidu. Un konkrēti runājot par malku. Es iedomājos to situāciju, ka pašvaldības sociālajā dienestā, kas šobrīd atrodas pārsvārā lielajos centros, stāv rinda ar šiem te apkures pakalpojumu saņēmējiem. Un viņi visi cenšas uzrakstīt iesniegumu. Un pieprasītais dokumentu apjoms nu daudz neatpaliek no tā, lai viņš varētu deklarēt Latvijā kā iedzīvotājs. Viņam jāpierāda, ka viņam ir kaut kāda saistība ar to dzīvokli, kuru viņš šobrīd taisās apkurināt. Ar mazu piebil- di, protams, ja institūciju rīcībā nav informācijas, lai gan tas ir 21. gadsimtā pilnīgi greizi, ja par cilvēku nav valsts institūciju rīcībā nekāda informācija, kur viņš dzīvo, kur viņš atrodas. Un te mēs redzam, ka, lai motivētu sociālos dienestus kaut ko darīt, par katru iesniegumu paredzēta ir samaksa. Valsts vai Ministru kabinets šajā gadījumā uzpērk sociālos dienestus ar piemaksu par katra iesnieguma izskatīšanu.”

### Ļubova Švecova:

“Jā, šis likumprojekts un piedāvātie risinājumi nedaudz palīdzēs ģimenēm, tikai par vienu trešdaļu no maksājumu segšanas, bet diemžēl Latvijā apmēram 30–40 procenti no iedzīvotājiem dzīvo nabadzības sliekšņa robežā. Un šiem cilvēkiem šis atbalsts tikai nedaudz palīdzēs. Jā, komisijas sēdes diskusijas laikā izskanēja piedāvājums no Ekonomikas ministrijas taupīt... taupīt un veikt energoresursu taupošus pasākumus energoefektivitātes uzlabošanai mājai un mājokļiem, un dzīvokļiem. Tikai ir cits jautājums, vai kāds no šeit zālē sēdošajiem zina, ka, lai sagaidātu, piemēram, siltumsūkņa maiņu no gāzes, ir nepieciešami seši mēneši. Jā, seši mēneši. Tā kā pat tie cilvēki, kuri grib kļūt par energoefektīviem un zaļiem, viņi nespēj to izdarīt, pateicoties jums, dārgie kolēģi pozīcijā, un jūsu operatīvai, savlaicīgai un kompetentai rīcībai. Pateicoties jums, viņi saņems rēķinus, ko viņi nevarēs apmaksāt. Pateicoties jūsu neprofesionalitātei un paviršībai, viņi būs spiesti atstāt savas mājas dziļ nepanesama siltuma sloģa.”

Avots: 11. augusta Saeimas sēdes stenogramma

## UZZIŅAI

- Vispārējās dzīves dārdzības un pieaugošo mājokļa uzturēšanas izmaksu dēļ 12% Latvijas iedzīvotāju plāno mainīt dzīvesvietu, savukārt vēl 8% gatavi veikt mājokļa renovāciju, lai mazinātu izmaksas ilgtermiņā, secināts bankas “Citadele” jūlijā veiktajā Latvijas iedzīvotāju aptaujā.
- Analizējot iedzīvotāju atbildes, visbiežāk pieminētais dzīvesvietas maiņas veids ir pārcelšanās no pilsētas uz dzīvi laukos vai kādā reģionālā pilsētā, ko ielānojuši 3% respondentu. Vairumā gadījumu iedzīvotāji plāno pārcelties virzienā no Rīgas uz laukiem, un aktīvākie šo plānu realizētāji ir jaunieši vecumā no 18 līdz 29 gadiem.
- Vēl 3% respondentu savas mājokļa uzturēšanas izmaksas plāno mazināt, pārvācoties uz mazāku dzīvokli vai privātmāju, un šādus plānus biežāk realizēt gatavi iedzīvotāji, kuru ikmēneša atalgojums ir vismaz 1000 eiro.
- Pārcelties pie vecākiem plāno 2% aptaujas dalībnieku – tas raksturīgi jauniem cilvēkiem vecumā no 18 līdz 29 gadiem. Tāpat vēl 2% atklājuši, ka taupības nolūkos dzīvesvietu nomainījuši jau pēdējā pusgada laikā – proaktīvi visbiežāk rīkojušies jaunieši līdz 29 gadu vecumam, kuri dzīvo Rīgā.
- Ieguldījumus sava dzīvokļa vai mājas renovācijā plāno 8% iedzīvotāju, visbiežāk tie ir cilvēki vecumā no 40 līdz 49 gadiem, kuri dzīvo Kurzemē vai Vidzemē un kuru māsaimniecībā uzturas 4–5 cilvēki. Renovācijas plānus visbiežāk apsver ģimenes, kuru māsaimniecības ienākumi mēnesī ir robežās starp 1251 un 1500 eiro.  
Avots: AS “Citadele banka”